

Uudenmaan jätehuoltoviranomainen

Lähettilä: HAO Helsinki Kanslia <kanslia.helsinki.hao@oikeus.fi>
Lähetetty: torstai 25. marraskuuta 2021 11.06
Vastaanottaja: Uudenmaan jätehuoltoviranomainen
Aihe: Lausuntopyyntö 24982/2021 T2 ELV
Liitteet: Lausuntopyyntö 11.10.2021 (1).docx; Valitus 29.9.2021 (2).pdf; Saate 4.10.2021.pdf

Hei,

Tiedustemme, onko Uudenmaan jätelautakunta vastaanottanut oheisen lausuntopyyntön (11.10.2021), jonka määräpäivä oli 8.11.2021.

Mikäli lausuntopyyntömme ei ole saapunut perille, pyydämme Teitä ystävällisesti antamaan lausunnon sekä toimittamaan hallinto-oikeudelle valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat, mikäli niitä ei vielä ole toimitettu.

Lausunto ja asiakirjat pyydetään toimittamaan hallinto-oikeudelle viimeistään 3.1.2022.

**Ystävällisin terveisin,
Ellinoora Väisänen**

Lainkäyttösihteeri / Rättskipningssekreterare
Helsingin hallinto-oikeus / Helsingfors förvaltningsdomstol
Radanrakentajantie 5 / Banbyggavägen 5
00520 HELSINKI / HELSINGFORS
Puh. / Tel. 050 5099 861
www.hehao.fi

Mikäli vastaus toimitetaan sähköpostitse hallinto-oikeuteen, niin vastaus pyydetään mahdollisuuksien mukaan toimittamaan Vastaa -toiminnolla muuttamatta aihekenttää.

Tämä viesti voi sisältää luottamuksellista tietoa. Mikäli ette ole viestissä tarkoitettu vastaanottaja, olkaa hyvä ja ilmoittakaa siitä lähettäjälle ja poistakaa viesti välittömästi.

Detta meddelande kan innehålla konfidentiell information. Ifall ni inte är meddelandets avsedda mottagare, vänligen informera avsändaren om detta och radera meddelandet omedelbart.

This message may contain confidential information. If you are not the intended recipient, please notify the sender and delete the message immediately.

Vastaanottaja

Uudenmaan jätelautakunta

Muutoksenhaunallinen päätös

Uudenmaan jätelautakunta, 24.08.2021, 13

Valittajat

Pentti Laine

Mia Myllys

LAUSUNTOPYYNTÖ

Helsingin hallinto-oikeus pyytää oheisen valituksen johdosta

- 1) antamaan lausunnon ja
- 2) toimittamaan hallinto-oikeudelle kaikki valituksen kohteena olevan päätöksen perusteena olevat asiakirjat.

Lausunto ja asiakirjat on toimitettava hallinto-oikeudelle viimeistään 8.11.2021.

Merja Suominen
Lainkäyttösihteeri
0295642025

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

Puhelin 029 56 42069

helsinki.hao@oikeus.fi

hehao.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

"Mia Myllys" <mia.myllys@gmail.com> aika 04.10.2021 15.17.32

Vastaanottaja: helsinki.hao@oikeus.fi
Kopio:
Aihe: Kuntalaisvalitus

Hei!

Liitteenä kuntalaisvalitus koskien Askolan lietteenkuljetusta.

Ystävällisin terveisin,

Mia Myllys myllymia 2021-09-29 08-44-19.pdf

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 42069 (asiakaspalvelu/kirjaamo)
sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

KUNNALLISVALITUS

29.9.2021

Helsingin hallinto-oikeudelle

KUNNALLISVALITUS UUDENMAAN JÄTELAUTAKUNNAN PÄÄTÖKSESTÄ

Asia

Kunnallisvalitus 24.8.2021 pidetyn Uudenmaan jätelautakunnan kokouksen 13 § päätöksestä ” *Kunnan vastuulle kuuluvan jätevesilietteen kuljetusjärjestelmä*”.

Valittaja(t)

Mia Myllys
Pentti Laine

Tiilääntie 308, 07500 Askola

Vaatimukset

Vaadimme, että 24.8.2021 pidetyn Uudenmaan jätelautakunnan kokouksen 13 § päätös ” *Kunnan vastuulle kuuluvan jätevesilietteen kuljetusjärjestelmä*” on kumottava kuntalain, jätelain, perustuslain ja hallintolain vastaisena. Valittaja(t) vaativat, että Uudenmaan jätelautakunnassa 24.8.2021 tehty päätös siirtää jätevesilietteen kuljetus kunnan vastuulle perutaan.

Valitusaika

24.8.2021 pidetyn Uudenmaan jätelautakunnan kokouksen pöytäkirja on laitettu nähtäville Uudenmaan jätelautakunnan verkkosivuille tiistaina 31.8.2021. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitusaika päätöksen tiedoksisaannista on 30 päivää ja se päättyy torstaina 7.10.2021.

Uudenmaan jätelautakunnan päätös

Valmistelija: Jäteasiainpäällikkö Christine Perjala ja vastaava jäteasiaintarkastaja Pamela Ek, ujlk@ujlk.fi, puh. 020 690 145

Ehdotus:

Edellä esitetyin perusteluin jätelautakunta päättää, että sen toimialueella siirrytään kunnan vastuulla olevien jätevesilietteiden osalta nykyisestä sopimusperusteisesta / kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta jätelain 36 §:n mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen aikaisintaan 26.8.2024 ja viimeistään 1.9.2026. Voimassaoleva sopimusperusteinen / kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus päättyy kunnan järjestämään kuljetukseen siirryttäessä.

Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Käsittely:

Åke Holmlund esitti Matti Kalvian kannattamana, että siirrytään kiinteistön haltijan järjestämään jätevesilietteen kuljetusjärjestelmään.

Äänestyksessä oli vastakkain esittelijän esitys ja Åke Holmlundin esitys.

Äänestys suoritettiin nimenhuutoäänestyksenä.

Viisi jäsentä (Kristo Halme, Åke Holmlund, Matti Kalvia, Mikael Karlsson ja Karl Åberg) äänestivät Åke Holmlundin esityksen puolesta ja viisi jäsentä (Elin Andersson, Tuula Huuhtanen, Timo Jansson, Jaana Laine ja Miika Lepokallio) äänestivät sitä vastaan.

Puheenjohtajan ääni ratkaisi.

Päätös:

Edellä esitetyin perusteluin jätelautakunta päätti, että sen toimialueella siirrytään kunnan vastuulla olevien jätevesilietteiden osalta nykyisestä sopimusperusteisesta / kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta jätelain 36 §:n mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen aikaisintaan 26.8.2024 ja viimeistään 1.9.2026. Voimassaoleva sopimusperusteinen / kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus päättyy kunnan järjestämään kuljetukseen siirryttäessä.

Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Asianosaisuus

Kuntalain 137 § mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksessa mukana oleva yksityishenkilö ovat kuntalaisia tarkoitettuja Askolan kunnan jäseniä.

Vaatimuksen perustelut

Päätöksen taustaa

Emme pidä perusteltuna päätöstä siirtymisestä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. EU:n jätedirektiivin mukaan sen implementointi kansalliseen lainsäädäntöön olisi tullut tapahtua jo 5.7.2020 mennessä.

EU-direktiivistä on poistettu yhdyskuntajätteen määritelmistä sako- ja umpikaivoliete. Aikaisemmin sakokaivoliete oli erikseen lisätty yhdyskuntajätteeseen vahvalla kirjauksella: *"mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete."* Uudessa EU-direktiivissä (2018/851) asia on kirjattu juuri päinvastoin ja siinä todetaan seuraavasti: *"Yhdyskuntajätteeseen ei sisälly tuotantoteollisuudesta, maataloudesta, metsätaloudesta, kalastuksesta, sakokaivoista sekä viemäriverkosta ja viemärivereden käsittelystä peräisin oleva jäte, mukaan lukien puhdistamoliete, romuajoneuvot tai rakennus- ja purkujäte."* Sakokaivoliete on uudessa EU-direktiivissä luokiteltu samaan asemaan, kuin viemäriverkoston lietteet, joiden hallinnointiin ei ole Rosk'n Roll Oy Ab:lla luonnollisestikaan mitään oikeutta. EU:n jätedirektiivi (EU) 2018/851 löytyy seuraavasta linkistä

ja tämä sakokaivolietteen poistaminen yhdyskuntajätteestä löytyy 1/3 kohdassa aineistoa heti muutosten alussa 1. artiklassa "Kohde ja soveltamisala" alakohdassa 3 (kohta 2 b).

EU-direktiiviä tulee noudattaa Suomessa jo nyt, koska Suomen lainsäädäntö on viivästynyt yli EU-direktiivin säätämisen määräajan 5.7.2020. EU-säädöksessä 6.3.3 todetaan seuraavasti: *"Direktiivit eivät ole suoraan sovellettavia. Ne luovat oikeuksia ja velvollisuuksia jäsenvaltion kansalaisille yleensä vasta sen jälkeen, kun ne on pantu täytäntöön kansallisesti. Jäsenvaltion kansalainen voi kuitenkin vedota direktiivin säännökseen jäsenvaltion viranomaista vastaan, jos säännöksellä on välitön oikeusvaikutus. Tämä voi tulla kyseeseen, jos jäsenvaltio on laiminlyönyt direktiivin täytäntöönpanon sille asetetussa määräajassa tai täytäntöönpano on ollut virheellinen. Edellytyksenä on direktiivin säännöksen riittävä selvyys ja täsmällisyys sekä ehdottomuus."* Suomi on laiminlyönyt direktiivin täytäntöönpanon ja direktiivin osalta voidaan todeta, että sen säännökset ovat riittävän selviä ja täsmällisiä sekä ehdottomia.

Uudenmaan jätelautakunnan alueella tulisi jatkaa sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ja että nykyinen kuljetusjärjestelmä täyttää jätelain 37 §:n vaatimukset. Järjestelmä

on toiminut hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä. Alueella täyttyvät kaikki jätelain edellytykset jatkaa sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa nykyistä jätteenkuljetusjärjestelmää.

Kaikki asiaan kantaa ottaneet kunnat ovat tukeneet kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Kunnat nostavat lausunnoissaan esille sen seikan, että nykyinen järjestelmä on paras, ja ovat sitä mieltä, ettei lietteenkuljetusten kunnallistaminen ole tarpeen. Myös kaikki muut esitetyt lausunnot ja mielipiteet tukivat kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Ainoastaan Rosk'n Roll Oy Ab:n lausunto tuki kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Se on ymmärrettävää, koska siihen siirtymisen myötä se saa tämän liiketoiminnan itselleen.

Lietteiden jätteenkuljetusjärjestelmä on nyt suunnitelmissa muuttaa alueella sellaiseksi, josta on tullut erittäin huonoa palautetta niiltä viidellätoista paikkakunnalta Suomessa, jossa järjestelmä on käytössä. Vain muutamaa paikkakuntaa lukuun ottamatta kaikki vanhan jätelain mukaiset sopimusperusteiset alueet Suomessa ovat päätyneet jatkamaan sitä vastaavana kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Jokainen voi vilpittömästi todeta, että Uudenmaan jätelautakunnan alueella lietteenkuljetuksen tilanne ei ole muuta Suomea huonommassa tilassa, jotta kuljetusjärjestelmän muutos olisi tarpeen.

Asian esittelytekstissä jäteasiainpäällikkö antaa ymmärtää, että kunnan järjestämä jätteenkuljetus olisi ensisijainen vaihtoehto. Tällaista mainintaa ei ole jätelaissa ja ei ole edes jätelain esitöissä hallituksen esityksessä tai KHO:n päätöksissä.

Jäteasiainpäällikkö toteaa myös virheellisesti seuraavasti: *”Koska jätehuoltoviranomainen ei saa tarvittavia tietoja kuljetusyrittäjiltä, jätehuoltoviranomaisella ei ole mahdollisuutta pitää jätelain 143 §:ssä mainittua rekisteriä jätteen kuljetuksista”.*

Kaikki merkittävät yritykset ovat toimittaneet vaadittavat jätteenkuljetusrekisterin tiedot. Yritykset ovat jopa kyselleet jäteasiamieheltä, että onko tiedoissa puutteita, mutta niistä ei ole ilmoitettu yrityksille. Yritykset eivät itse asiassa ole saaneet tiedusteluihin vastauksia. Tämä jo osoittaa, että tätä asiaa on pyritty käyttämään vain tekosyynä kuljetusjärjestelmän muuttamiselle. Jos jokin yritys ei ole tietoja toimittanut, niin viranomaisella on mahdollisuus määrätä niiden toimittamiselle uhkasakko. Oikeusvaltiossa ei voida toimia niin, että jos jokin toimija ei ole toimittanut tietoja, niin tästä rangaistaisiin kaikkia alan yrityksiä muuttamalla jätteenkuljetusjärjestelmää. Lisäksi osa yrityksistä on lopettanut toiminnan, eivätkä ymmärrettävistä syistä siksi ole toimittanut tietoja.

Jätteenkuljetusjärjestelmän päättämisen taustalla on vanhentunut, vuonna 2013 tehty selvitys, jonka laati FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy. Selvityksessä

todetaan seuraavasti (sivu 20 yhteenvedon kolmas kappale): "Laskennallisen lietteen määräärvion perusteella vaikuttaa, että lietettä kulkeutuu muualle kuin kunnan järjestämään vastaanottoaikaan." Selvityksessä on käytetty virheellisiä lukuja lietteiden kertymämääristä (FCG:n tutkimus sivu 10):

- sakokaivokiinteistöjä 42 % kiinteistöistä (otettu huomioon umpikaivoon liitetyt saostuskaivot), sakokaivolietettä muodostuu 1 m³/as/a (Tämä 1 m³/as/a on lietekuljettajien mukaan oikea arvio)
- umpisäiliö kaikille jätevesille 8 % kiinteistöistä, jätevettä muodostuu noin 110 litraa vuorokaudessa asukasta kohden, eli noin 40 m³/as/a (Tämä on ylimitoitettu reippaasti, lietekuljettajien mukaan oikea arvio on 11 m³/as/a)
- umpisäiliö yhdistettynä harmaiden vesien maaperäkäsittelyyn (mustat vedet) ja 30 % kiinteistöistä, umpikaivolietettä muodostuu noin 40 l/as/d eli noin 15 m³/as/a (Tämä on ylimitoitettu reippaasti, lietekuljettajien mukaan oikea arvio on 5-6 m³/as/a)

Arviossa ei ole myöskään huomioitu, että kesämökeillä on paljon kuivakäymälöitä, joista lietettä ei synny. Näillä mökeillä on yleensä saunassa harmaan vesien imeytystä varten pesupallo, jota ei tarvitse tyhjentää. Lisäksi kiinteistörekisterissä ovat mukana kaikenlaiset ja kaikenkuntoiset kiinteistöt, jolloin osa laskennassa mukana olevista kiinteistöistä on käyttämättömiä ja huonokuntoisia kiinteistöjä. Siinä ei ole myöskään huomioitu, että sakokaivojen imeytyksen kautta suurin osa vedestä imeytetään laillisesti sakokaivojen ja imeytyskentän kautta maastoon.

Arviot kesämökkien käyttäjämääristä on myös ylimitoitettu (2,2 asukasta 1/3 vuotta eli peräti 4 kuukautta). Tämä toteutuu todennäköisesti vain ympärivuotiseen käyttöön soveltuvissa mökeissä. Todellisuudessa on todella paljon mökkejä, joissa käydään hyvin harvoin, useimmiten vain juhannuksen aikaan. Tämä laskee todellista keskiarvoa voimakkaasti. Jos epäasiallista käsittelyä olisi alueella, niin se varmasti näkyisi ympäristössä. Tällaisia havaintoja ei ole ollut. Lisäksi on huomioitava, että jos jonkun kiinteistön jätevesikaivoissa on ongelmia, niin se on jätevesiasetukseen liittyviä asioita, ei jätteenkuljetusjärjestelmään liittyviä asioita.

Lain mukaan voidaan myös käsittelyn (esim. kalkkistabiloinnin) kautta hyötykäyttää liete omalla tai omissa hallinnassa olevien peltojen lannoitteena. Näiden ei tarvitse olla rekisteröitynyt ELY-keskuksen jätehuoltorekisteriin, koska kyse maatalouden harjoittamisesta eikä ammattimaisesta jätteen kuljettamisesta. Lisäksi omatoimista käsittelyä on laajennettu Uudenmaan jätelautakunnan jätehuoltomääräyksissä ja siitä todetaan vielä seuraavasti (§ 32): "Liete on vastaanotettu enintään neljältä naapuri- tai lähikiinteistöiltä ja se käytetään oman tai omissa hallinnassa olevan pellon lannoitukseen." Vastaava omatoiminen käsittely sallitaan jatkossakin. Nämä vaikuttavat

kuitenkin merkittävästi alueen lietekertymämaariin. Asialla ei ole kuitenkaan kuljetusjärjestelmän arvioinnin kannalta merkitystä, koska omatoiminen käsittely on mahdollista molemmissa kuljetusjärjestelmissä.

On huomioitava myös, että veloitetta tyhjentää poikkeuksetta kaikki sakokaivot vähintään kerran vuodessa on lakimuutoksella väljennetty 3.4.2017. Uudenmaan jätelautakunnan jätehuoltomääräykset velvoittavat sakokaivojen tyhjennyksen kerran vuodessa. Näin on kirjattu myös uusiin jätehuoltomääräysten luonnokseen. Esimerkiksi Lakeuden Etappi Oy:n alueella Lakeuden jätelautakunnan uusiin jätehuoltomääräyksiin hyväksyttiin jo yli kolme vuotta sitten 19.8.2015 anomuksesta seuraava väljennys: vakituisten asuntojen harmaavesijärjestelmillä asumislietteiden tyhjennysväli on 24 kuukautta sekä pienellä käytöllä olevien vapaa-ajan asuntojen asumislietteiden tyhjennysväli on 24 kuukautta kiinteistöillä, joilla on vesikäymälä ja jopa 36 kuukautta kiinteistöillä, joilla on vain harmaavesijärjestelmä. Tällaiset muutokset vastaavat todellista tyhjennystarvetta sekä vaikuttavat myös lietteen kertymään. Tämän osalta tulisi myös Uudenmaan jätelautakunnan jätehuoltomääräykset saada ajan tasalle.

Pöyry Finland Oy teki 28.9.2015 lieteselvityksen Kymen jätelautakunnan alueelle. Selvityksessä todetaan: "Kun määrittelyn lähtökohtana käytetään kiintoainekuormitusta 80 g/as/d, muodostuu lietemääräksi 0,7-6 m³/asukas/a lietteen kiintoainepitoisuuden vaihdellessa 0,5-4 % /3/. Tämän perusteella Kymenlaakson alueen puhdistamoille vastaanotettujen lietteiden määrä vastaa likimain keskimääräistä viemäriverkon ulkopuolella asuvien asukkaiden tuottamaa lietemäärää." Selvityksessä todetaan samassa kappaleen lopussa myös seuraavasti: "Tarkastelun perusteella pääosa syntyvistä sako- ja umpikaivolietteistä päätyy käsiteltäväksi asianmukaisesti jätevedenpuhdistamoilla." Kymen jätelautakunta päätyi 28.1.2016 esittelijän esityksen mukaisesti jatkamaan kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta sako- ja umpikaivolietteissä. Toisenlaisella selvityksellä on ollut siis ratkaiseva merkitys päätökseen ja Uudellamaalla esitys perustuu nimenomaan virheelliseen selvitykseen.

Kuntien lausunnoilla on päätöksenteossa tärkeä merkitys. Yleensä jätelautakunnat ovat kunnioittaneet kuntien lausuntoja jätteenkuljetusjärjestelmästä. Jos näin ei tapahtuisi, niin se olisi varsin outo tilanne. Kuntien mielipidettä tulee kuunnella tässä tilanteessa erityisen tarkasti. Jos kuntaa ei kuunnella päätöksenteossa, niin siitä tulee varmasti aito ristiriitatilanne ja se olisi vastoin kunnallista itsehallintoa. Ovathan kunnat aikaisemmin voineet suvereenisesti päättää näistä jätteenkuljetusjärjestelmään ja muihin jätelain viranomaispäätöksiin liittyvistä asioista.

Viranomaisvalvonnan osalta laki turvaa samanlaisen valvonnan kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Jätteenkuljetusyritykset ilmoittavat jätteenkuljetusrekisteriin jätehuollon piirissä olevat kiinteistöt, jäteastian koon ja tyhjennysvälin jätejaettain. Tämä koskee myös lietteiden kuljetusta. Lain mukaan jätteenkuljetusrekisterin pitämisen velvollisuus on jätelautakunnalla ja sitä ei voi siirtää jätehuoltoyhtiölle. Uuden jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaiselle tasavertaisen valvonnan molemmilla kuljetusjärjestelmillä. Jos jokin yritys ei ole tietoja toimittanut, niin viranomaisella on mahdollisuus määrätä niiden toimittamiselle uhkasakko. Oikeusvaltiossa ei voida toimia niin, että jos jokin toimija ei ole toimittanut tietoja, niin tästä rangaistaisiin kaikkia alan yrityksiä muuttamalla jätteenkuljetusjärjestelmää. Jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee puolestaan hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymiseen ja siihen liittyvät mahdolliset vakuusmaksuvelvoitteet. Vanhassa laissa toimintaan riitti ilmoitus ELY-keskukseen. Jätelain mukaiset velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Jätelain mukaan sako- ja umpikaivolietteitä kuljetettaessa tulee täyttää myös siirtoasiakirja.

Erona näissä kahdessa järjestelmässä on se, että kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätehuoltoyhtiö (Rosk'n Roll Oy Ab) alkaa laskuttamaan lietteiden kuljetuksesta, palkkaa lisää työntekijöitä asiakaspalveluun, kuljetusjärjestelyyn ja laskutukseen sekä perii nämä kulut jätteenkuljetusmaksussa tai kohonneessa perusmaksussa. Tällöin kiinteistön haltija ei voisi enää vaikuttaa siihen, että kenen palveluja hän voisi käyttää. Tällöin kuljetukset kilpailutetaan suurina alueina kunnittain. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetusyritykset puolestaan hoitaa asiakaspalvelun, perii laskut ja vastaa logistiikasta omana työnään. Tällöin asiakas voi valita haluamansa kuljetusyrityksen palvelut.

Kunnallinen kilpailutus on varsin tuhoisa jätteenkuljetusalan yritystoiminnalle. Jos jokin yritys kilpailun häviää, niin se menettää mahdollisuuden yritystoiminnan harjoittamiseen. Urakka-alueiden pilkkominen pieniksi ei ole toiminut käytännössä, sillä jätehuoltoyhtiön kilpailutuksella markkinat ovat voimakkaasti keskittyneet. Jätehuoltoyhtiön kilpailutus ei ole normaalia kilpailutusta, vaan kilpailun hävinneiltä yrityksiltä estetään yritystoiminnan harjoittaminen ko. alueella. Mikään yritys ei voi odottaa toimettomana 3-5 vuotta seuraavaa kilpailutusta jäteautot pihalla toimettomana odottaen. Samalla menettävät myös paikkakunnan kuljettajat työpaikkansa, sillä jos urakan voittaa jokin alueen ulkopuolinen yritys, niin autot tulevat silloin isolta keskusvarikolta, ei omalta paikkakunnalta. Näin on käynyt usein tällaisissa tilanteissa. Samalla paljon kuljetusyrityksiä on joutunut lopettamaan toimintansa. Seuraavalla kerralla tarjoajia on vähemmän ja hinnat lähtevät nousuun. Kuljetusjärjestelyjen muutokset hankaloituvat myös kunnallisessa kilpailutuksessa. Silloin ei voi myös enää asiakas valita toista kuljetusyritystä,

jos palvelu toisella ei pelaa. Kuljettajien työsuhteet muuttuvat kunnallisessa kilpailutuksessa määräaikaisiksi.

Julkiseen kilpailutukseen osallistuminen on monelle pienemmälle yritykselle hyvin haastavaa. Esimerkiksi Hausjärvellä kilpailutettiin jätehuoltoyhtiön toimesta jätteenkuljetus 1.6.2012 lähtien. Siellä jätteenkuljetuksen osuus hinnasta nousi peräti 50 %. Paikalliselle pitkäaikaiselle jätealan kuljetusyrittäjälle 50 -sivuinen tarjouspyyntöasiakirja vaikeaselkoisine ukaaseineen ja monimutkaisine vaatimuksineen aiheutti sen, jottei hän halunnut edes tehdä tarjousta. Paikallinen yrittäjä koki tämän kilpailutuksen kyykyttämisenä ja normaalia yritystoimintaa kahlitsevana, vaikka ovatkin aina hoitaneet tehtävää huolella ja palvelleet asiakkaita hyvin ja tunnollisesti.

Kuljetusjärjestelmän muutos on aikaansaanut aina paikkakunnalla todella suuria ongelmia, kun mahdolliset uudet kuljetusyrietykset eivät ole löytäneet ja noutaneet kaikkia kohteita ja toisia kaivoja on saatettu tyhjäta tarpeettoman usein. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tämä toistuu aina urakoiden vaihdoksissa, kun kuljetusyriety vaihtuu.

Sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusta on kokeiltu jätehuoltoyhtiön kilpailuttamana vain muutamassa kunnassa Suomessa huonolla menestyksellä: Alavudella (1.1.2011 alkaen), Espoossa (1.1.2017 alkaen), Helsingissä (1.4.2016 alkaen), Ilmajoella (1.3.2013 alkaen), Jalasjärvellä (1.3.2013 alkaen), Kemiönsaarella (1.1.2013 alkaen), Kirkkonummella (1.4.2017 alkaen), Kuortaneella (1.4.2013 alkaen), Kurikassa (1.4.2018 alkaen), Lapualla (1.3.2014 lähtien), Mäntyharjulla, Ranualla, Seinäjoella (1.4.2012 alkaen), Vantaalla (1.4.2016 alkaen) ja Ähtärissä (1.5.2013 lähtien). Tästä on valitettava esimerkki Seinäjoelta. Siellä (Seinäjoki, Nurmo, Peräseinäjoki ja Ylistaro) siirryttiin 1.4.2012 sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksen osalta Lakeuden Etapin kilpailutukseen. Sen seurauksena Seinäjoen alueella Lakeuden Etapin urakoissa työskentelee nyt 2 yritystä ja 14 muuta yritystä jäi ilman urakoita. Sako- ja umpikaivojen kunnallisessa kilpailutuksessa on käyty imemässä puolityhjiä kaivoja ja toisilla taas kaivot ovat olleet ylitäynnä, kun kaivoja on alettu tyhjäämään kalenterin mukaan, eikä täyttöasteen ja tilausten perusteella. Kustannukset ovat asiakkaille nousseet ja asiakkaat ovat joutuneet maksamaan hukkanoutomaksua, kun eivät ole esitettyä aikana voineet ottaa vastaan kaivon tyhjäjäjä. Esimerkiksi Lakeuden Etapin alueella jätehuoltoyhtiö perii hukkanoutomaksuna puolet tyhjennyshinnasta ja kaivojen tyhjäys on määrätty joka vuosi samalle viikolle. Jätehuoltoyhtiön kilpailutus velvoittaa useimmiten työn tarjoamista urakoitsijalle ympäri vuoden. Tämä puolestaan luo ongelmia talviaikana, jolloin moneen kohteeseen ei päästä ja talven aikana tyhjäty kaivo usein jäätyy ja se menettää sen vuoksi toimintakunnon. Kilpailutuksen kautta ylimääräinen kuljetuskaluston kapasiteetti häviää alueelta ja sillä on negatiivinen vaikutus kriisitilanteiden hoidossa esim. jätevedenpuhdistamon ja jätevesiputkiston ongelmatilanteissa, tulvissa sekä suurten tapahtumien yhteydessä. Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa päivystys ei toimi enää 24

tuntia/vrk, kuten yksityisillä yrityksillä, sillä jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa toimii vain normaali asiakaspalvelu, kuten näissä tilanteissa on ollut käytäntönä. Tämä tarkoittaisi Rosk'n Roll Oy Ab:n alueella ma-pe klo 8.30-15.30. Päivystys on tärkeä erityisesti jätevesilietteiden kuljetuksessa.

Niin valtakunnalliset jätteenkuljetusyritykset kuin myös pienet paikalliset yritykset toivovat nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen jatkuvan sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa. Isoillekaan yrityksille kunnallisen kilpailutuksen johdosta tulevat suuret volyymien vaihtelut ja autojen siirrot paikkakunnalta toiselle eivät ole normaalin yritystoiminnan mukaista. Pienille yrityksille se on täysin kestävätoimintaa. Siksi kaikki jätteenkuljetusyritykset haluavat palvella ja kilpailla asiakkaista ystävällisellä palvelulla, laadukkaalla ja tehokkaalla toiminnalla sekä kilpailukykyisellä hinnalla. Asiakas voi silloin valita mieleisensä yrityksen. Näin toimitaan kaikilla muillakin yritysaloilla. Juuri Uudenmaan jätelautakunnan alueella päätöksellä on erityisen suuri vaikutus asukkaiden palveluntarjontaan sekä paikallisiin yrityksiin ja työntekijöiden työpaikkoihin.

Päätöstä tehtäessä ei ole kuultu asianosaisia

Päätöksenteon yhteydessä ei ole kuultu kuntalaisia. Päätöksellä on suuria vaikutuksia yritysten toimintaan sekä yritysten asiakkaisiin ja kuntalaisiin. Päätöksenteon yhteydessä olisi Uudenmaan jätelautakunnan täytynyt järjestää virallinen kuuleminen, jossa olisi kuultu alueen yrityksiä, niiden palveluita käyttäviä asukkaita ja kuntalaisia. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut päätöksenteon yhteydessä.

Uudenmaan jätelautakunnan päätöksellä on siis merkittäviä vaikutuksia asianosaisiin. Näitä, kuten mitään muitakaan vaikutuksia, ei ole arvioitu asiasta päätettäessä. Päätöksestä ja sen vaikutuksista ei ole tehty yritysvaikutusten arviointia, eikä arviointia päätöksen vaikutuksista kuntalaisiin.

Hallintolain (6.6.2003/434) 34 §:n mukaan asian valmistelussa tulee kuulla asianosaisia ja laissa todetaan seuraavasti:

”Asianosaisen kuuleminen

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos:

- 1) vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana;*
- 2) asia koskee palvelussuhteeseen tai vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista;*

3) asia koskee hakijan ominaisuuksien arviointiin perustuvan edun myöntämistä;

4) kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen tai kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle; tai

5) hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.”

Hallintolaki ei anna mitään hyväksyttävää poikkeusta olla kuulematta tämän päätöksenteon yhteydessä asianosaisia.

Hallintolain 41 §:n mukaan asiassa on varattava vaikuttamismahdollisuus myös niille, joiden työntekoon asian ratkaisulla on huomattava vaikutus. Hallintolaki (6.6.2003/434) 41 § 1 mom:

”Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta.”

Asialla on suuri vaikutus paikkakunnan asukkaiden lisäksi myös mökkiläisten, ulkopaikkakuntalaisten ja muualla kotipaikkaa pitävien yritysten asemaan. Tämän johdosta olisi täytynyt varata vaikuttamismahdollisuus myös näille.

Siirron kustannusvaikutuksia ei ole selvitetty

Päätäjille ei ole päätöksenteon yhteydessä toimitettu kunnan järjestämän jätehuollon kustannuksia. Päätöksenteon tueksi ei ole esitetty kustannusvertailua kunnan järjestämän kuljetusjärjestelmän ja kiinteistön haltijajärjestelmän välillä.

Yhteenveto

Uudenmaan jätelautakunnan kokouksen 24.8.2021 § 13 päätös ”Kunnan vastuulle kuuluvan jätevesilietteen kuljetusjärjestelmä” on kumottava kuntalain, jätelain, perustuslain ja hallintolain vastaisena.

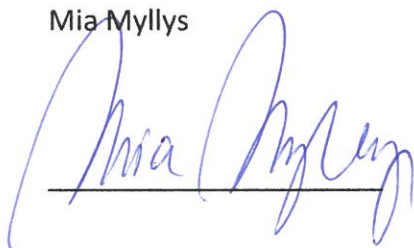
Päätöksen valmistelu on ollut puutteellista ja yksipuolista, eikä asianosaisia ole kuultu päätöksenteon yhteydessä. Yksipuoliset, puutteelliset ja virheelliset taustamateriaalit ovat johtaneet päättäjät harhaan, jonka johdosta epäedullinen päätös on saatu aikaiseksi.

Valittajat varaavat oikeuden tarvittaessa täydentää valituksen perusteita saatuaan Uudenmaan jätelautakunnan vastauksen valitukseen.

Askolassa 29.9.2021

Kunnioitavasti,

Mia Myllys

Pentti Laine

